

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2022. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.631.824/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Novák Rebeka ügyvéd) eljáró természetes személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.631.824/2021/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XI.31.039/2019/42. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó és volt férje 2011-ben kötöttek házasságot. Házasságukból két gyermekük született (2012-ben és 2013-ban). A felek házasságát a Budai Központi Kerületi Bíróság 2017 decemberében a 9.P.XI.30.164/2017/10. számú ítéletével felbontotta, és jóváhagyta a peres felek egyezségét is, amelyben megállapodtak arról, hogy a szülői felügyeleti jogokat közösen gyakorolják. A szülők az egyezségben a gyermekek lakóhelyét az édesanyánál jelölték ki, és megállapodtak a tartásdíj összegében is. A kapcsolattartás rendezését a bíróságtól nem kérték, jegyzőkönyvi nyilatkozatban állapodtak meg az eljárás során annak szabályozásáról.
- [3] Mivel azonban a felek a közös szülői felügyelet gyakorlása tekintetében nem tudtak megfelelően együttműködni egymással, és a kapcsolattartás kérdése is folyamatosan konfliktusokat okozott közöttük, az indítványozó 2019 decemberében keresetlevelet terjesztett elő a szülői felügyeleti jog és kapcsolattartás bíróság általi szabályozása iránt. A Budai Központi Kerületi Bíróság először 2020. július 1. napján kelt – a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.634.405/2020/3. számú helybenhagyó végzésével jogerőre emelkedett – 24. szám alatti végzésében ideiglenes intézkedéssel szabályozta az alperesnek a gyermekekkel való kapcsolattartását, majd 2021. január 21. napján kelt 10.P.XI.31.039/2019/42. számú ítéletével megváltoztatta a szülők egyezségét: a szülői felügyeleti jogokat az indítványozóra ruházta (az alperesi édesapa a gyermekek sorsát érintő lényeges kérdéseket leszámítva szülői felügyeleti jogokat nem gyakorolhat), és szabályozta a kapcsolattartást. A bíróság a perben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen arra a megállapításra jutott, hogy a gyermekek nevelésére és gondozására, illetve a gyermekek feletti szülői felügyelet gyakorlására mindkét szülő alkalmas, a gyermekeknek mindkét szülőjükkel jó és szeretetteljes a kapcsolata, szüleikhez egyformán ragaszkodnak. A bíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felek között a jövőben a közös szülői felügyelet nem tartható fenn, figyelemmel arra, hogy az egyezségkötés óta a szülők a közös szülői felügyelet tekintetében nem tudnak együttműködni, a gyermekekkel való kapcsolattartás kérdésében is számtalan konfliktus alakult ki közöttük.
- [4] A bíróság a perben kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleményt és annak kiegészítését nem tartotta aggályosnak, a szakvéleményt a kiegészítéssel együtt aggálytalanként elfogadta (Budai Központi Kerületi Bíróság ítélete, Indokolás [29]–[30]). A bíróság rögzítette, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény és kiegészítése a feltett kérdésekre megfelelően választ adott, sem az iratokkal, sem önmagával nem ellentétes, nem homályos, nem hiányos, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően készült el, ezért a bíróság a perben beszerzett egyesített pszichológus és elmeorvos szakértői véleményt aggálytalanként fogadta el, és az indítványozó szakértői vélemény további kiegészítésére, valamint új szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát mellőzte (Budai Központi Kerületi Bíróság ítélete, Indokolás [40]).
- [5] Az indítványozó ezt követően fellebbezést terjesztett elő az ítélet ellen, amelyben elsődlegesen hétközi folyamatos kapcsolattartás időtartamának csökkentését, valamint a nyári és a téli szünetben történő kapcsolattartás módosítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezést és az elsőfokú bíróság

új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. A Fővárosi Törvényszék 2021. június 7. napján kelt 54.Pf.631.824/2021/6. számú ítéletével az indítványozó fellebbezésének részben helyt adva az elsőfokú döntést részben megváltoztatta: megszüntette a közös szülői felügyeletet (amelyről az elsőfokú ítélet nem rendelkezett), valamint szabályozta az időszakos kapcsolattartást. A hétközi folyamatos kapcsolattartás időtartamát azonban nem csökkentette, hangsúlyozta, hogy az ilyen széleskörű kapcsolattartás a gyermekek érdekeit szolgálja.

- [6] 1.2. A Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével szemben az indítványozó terjesztett elő alkotmányjogi panaszt 2021. szeptember 17. napján, amelyben az Abtv. 27. § alapján a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.631.824/2021/6. számú ítéletét és a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XI.31.039/2019/42. számú ítéletét egyaránt támadta. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntések az alábbiak szerint ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésével, VI. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikkével, XXVIII. cikkével, valamint 28. cikkével.
- [7] Az indítvány szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás keretében a felek meghallgatásán túl beszerezte a gyámhatóságtól és a családsegítőtől a családdal kapcsolatos valamennyi iratot, tanúként meghallgatta az indítványozó édesanyját, testvérét, testvére feleségét, az alperes édesapa édesanyját, testvérét és élettársát, valamint igazságügyi pszichológus szakértőt rendelt ki. Az indítványozó ezzel összefüggésben kifogásolta, hogy az eljárás során kérelmezte a szakértői vélemény kiegészítését, valamint a vizsgálati adatok rendelkezésre bocsátását, erre azonban nem került sor. Az eljáró bíróság felhívta a szakértőt nyilatkozattételre, ő azonban az indítványozó észrevételeire érdemi választ nem adott, és a vizsgálati adatok megküldését is megtagadta adatvédelmi okokra hivatkozással. A bíróság ezt követően azonban az indítványozó ismételt kérelme ellenére nem hívta fel újra a szakértőt a szakértői vélemény kiegészítésére és az adatok megküldésére. Az indítványozó úgy véli, a szakértői vélemény aggályos, mert meglátása szerint a szakértőnek ki kellett volna adnia a vizsgálati adatokat az Európai Parlament és Tanács (EU) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) szóló 2016/679 rendeletének 6. cikk (1) bekezdése *f*) pontja és 23. cikk (1) bekezdés *j*) pontja alapján.
- [8] A szakértői vizsgálat adatainak megismerhetőségével kapcsolatban az indítványozó az eljáró bíróságok téves jogértelemezését is állítja, amelynek következtében megítélése szerint az Alaptörvény 28. cikke mellett sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdése, XVI. cikke, valamint a VI. cikke is.
- [9] Az indítványozó ezen kívül sérelemként fogalmazta meg, hogy a bíróságok nem tettek megfelelően eleget az indokolási kötelezettségüknek. Az elsőfokú ítéletből ugyanis nem derült ki, hogy a bíróság mely bizonyítéknak milyen jelentőséget tulajdonított, akadályozva ezzel a peres feleket a jogorvoslati joguk érdemi gyakorlásában. A másodfokú eljárás során a másodfokú bíróság továbbá egyrészt nem orvosolta az indokolás hiányából eredő alapjogsérelmet, másrészt az indítványozó megítélése szerint szintén nem tesz eleget az indokolási kötelezettségnek, ugyanis a gyermekekkel szembeni fizikai fegyelmezés kérdéskörét teljes mértékben figyelmen kívül hagyja. Az indítvány szerint a fizikai fegyelmezés kérdésében a zéró tolerancia követelményének figyelmen kívül hagyása, valamint a bizonyítékok téves értékelése az Alaptörvény XVI. cikkének sérelmét is eredményezte.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Törvényszék ítéletét az indítványozó perbeli jogi képviselője 2021. július 20. napján vette kézhez, az indítványozó pedig beadványát 2021. szeptember 17. napján, határidőben terjesztette elő.
- [12] 2.2. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény VI. cikke, XVI. cikke, valamint a XXVIII. cikke az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt,

- a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {legutóbb például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [14] Hasonlóan, az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéssel kapcsolatban is rámutat az Alkotmánybíróság arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi rendelkezés címzettje nem az indítványozó, nem biztosít számára jogot, így alkotmányjogi panaszt sem lehet rá közvetlenül alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {legutóbb például: 3032/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [15] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [16] Az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XVI. cikk (1)–(3) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (2)–(7) bekezdései sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása azonban önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [17] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz [a XXVIII. cikk (2)–(7) bekezdései vonatkozásában pedig az alkotmányjogi panasz egyáltalán nem tartalmaz indokolást], az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [18] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét több okból is megvalósulni látta. Az indítványozó egyrészt sérelmezte az első- és másodfokú bíróság indokolásának hiányos voltát: az elsőfokú ítéletből álláspontja szerint ugyanis nem derül ki, hogy a bíróság mely bizonyítéknak milyen jelentőséget tulajdonított, a másodfokú bíróság pedig ezen állított hiányosságot nem pótolta. Az indítványozó másrésztől sérelmezte a szakértői adatok kiadásával összefüggésben a bíróság téves jogértelmezését és végső soron a szakértői vélemény aggályosságát, végül harmadrészt kifogásolta, hogy a bíróság a zéró tolerancia elvét sértve mérlegelése során figyelmen kívül hagyta az alperes édesapa bántalmazó magatartását.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, tekintettel az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos, kimunkált gyakorlatára.
- [22] Az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az indokolási kötelezettség állított sérelme kivételével kizárólag olyan törvényességi, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [23] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá

válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok jogi álláspontját, illetőleg az indítványozó szerint valamely jogszabályi rendelkezést az eljáró hatóságok, illetőleg a bíróságok megsértettek, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően sem a tényállás megfelelő felderítése, sem a szakértői vélemény indítványozó szerinti aggályossága, sem pedig a vonatkozó eljárési törvényeknek való megfelelés kérdését nem vizsgálhatja eljárása során.

- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rögzíti, hogy az elsőfokú ítélet a szakvéleményből kiemeli: a vizsgálat alapján az apa nem agresszív, de időnként túlzottan indulatos, inadekvát reakciói vannak. Az apa saját elmondása alapján egy alkalommal megpofozta az egyik gyermeket, amit a gyermek elmondása is alátámaszt. Figyelemmel arra, hogy egyszeri esetről van szó, így a gyermeket veszélyeztető magatartás fennállása nem mutatható ki kellő megalapozottsággal (Budai Központi Kerületi Bíróság ítélete, Indokolás [30]).
- [25] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség állított sérelmével összefüggésben megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a döntés meghozatalához szükséges mértékben feltárta, s abból okszerű következtetéssel, a vonatkozó jogszabályok és a következetes ítélkezési gyakorlat megfelelő alkalmazásával érdemben nagyrészt helyes döntést hozott. Ezért a másodfokú bíróság – az indítványozó szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételére utalással – csupán az elsőfokú ítélet indokolását egészítette ki azzal: az indítványozónak a szakértői véleménnyel szembeni érvelése nem volt alkalmas arra, hogy azt – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 316. § (1) bekezdésében meghatározott ok bármelyike nyomán – aggályossá tegye. Ugyanakkor a perbe hozott jogvita elbírálásához az elsőfokú bíróság nemcsak a szükséges bizonyítást folytatta le, de az indítványozó további indítványainak a teljesítésétől már nem volt várható újabb, a per elbírálása szempontjából releváns adat, körülmény feltárása.
- [26] Az Alkotmánybíróság e körben kiemeli, hogy az indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárési törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {legutóbb például: 3500/2021. (XI. 30) AB végzés, Indokolás [19]}. Jelen esetben, az alapügy tárgyára és az első- és másodfokú bírói döntés indokolásának mélységére tekintettel az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem vethető fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye az indítványozó által sérelmezett indokolási hiányosságokkal összefüggésben.
- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. március 22.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3695/2021.

